

Millises suunas peaks arenema meie kodukasvatus-

liikumine??

Paljude arvates algab lapse päris kasvatus alles ~~kun~~ siis, kui ta läheb kooli. Nne seda olla vaid tähtis, et laps oleks õieti toidetud, riidetatud ja muidu kaitstud väliste ohtude vastu. Viimasel ajal on see seisukoht lõõnud tugevasti kõikumama. Kasvatusteadus rõhutab kodu, kui kõige tähtsamat tegurit inimese iseloomu kujunemisel. Ta näitab, et kodus elab laps oma kõige vastuvõtlikumad aastad. Siin õpitakse vanematelt järeleaimamise teel nii hästi head kui halba. Kool on ja jääb paratamatult peamiselt teadmiste pakujaks ega suuda kodust tehtud kasvatusvigu kuigi suurel määral heaks teha. Selle tõttu on viimasel ajal kõigis mais laiemates rahva hulkades märgata huvi tõusu kasvatusküsimuste vastu. On tekinud suured organisatsioonid ja asutised, kes pühavvad sel alal selgitustööd teha ja lastevanematele kasvatusküsimustes nõu anda.

Ka Eestis on viimastel aastatel sel alal suuremat eldvust märgata. Ajalehtedes ja ajakirjades ilmub järjest rohkem kirjutusi kasvatusel alalt. Organisatsioonid korraldavad järjest enam kursusi ja loenguid koduse kasvatusel alal ja kokati on tehtud algust kasvatusnõuandlate asutamisega. Organi-

liselt pole need harrastused siiani veel kindlat vormi leidnud. Enamvähem selgesti võib sellel tööväljal peamiselt kolja jõukoondise esinemist märgata.

Pole kahtlust et naisel emana on laste kasvatamisel täita vastutusriiklik osa, eriti lapse esimesil eluaastail. Juba loodus on ema peale pannud lapse sünnitamise valud ja toitmise mured. See sama loodus on ema sidunud lapsega kõige tugevamate tundesidemetega, mis loovad kasvatusale soodsa pinna. Sellepärast on täiesti arusaadav ja tervitatav organiseeritud naiste huvi kasvatusküsimuste ja kasvatusala korralduse vastu. Eriti kõrgelt tuleb ses suhtes hinnata meie rohkearvuliste naiste seltside tähtsust, kuna neil mitmesuguste kursuste ja ettevõtete kaudu on tihe kontakt oma liikmeskonnaga. Kuid ka linnade naisorganisatsioonid on sel alal juba teinud ja teevad veelgi tänuväärt tööd.

Teiseks tähtsamaks jõukoondiseks sel alal on kool ja õpetajaskond. Pole kahtlust, et kool on meie maal tänapäevani kõige olulisemaks haridustempliks mitte ainult lastele vaid ka täiskasvanuile. Iseäranis raske oleks koolist ja õpetajaskonnast minna mööda seal, kus käsitletakse kasvatusküsimusi, sest on ju õpetaja tavalisest ainukene süstemaatilise pedagoogilise haridusega jõud maal. Kui tuleb meelde, et meil on umb. 1200 algkooli ja igaks neist on kehtivate seadustega kohustatud pidama aastas vähemalt kaks lastevanemate koosolekut, kus peale ametliku

osa on (ja võiks tulevikus veel rohkemgi olla) kavas ka mitmesuguseid referaate ja ettekandeid kasvatusküsimuste kohta, siis on selge, milline tähtis osa on koolil ja õpetajaskonnal etendada koduse kasvatus taseme tõstmisel. Vaevalt oleks meie oludes mingi jõulisem keskkorraldis koduse kasvatus e edendamiseks võimalik, ~~kxxx~~ mis mööda läheks koolist ja kus ~~xx~~ õpetajaskond vääriliselt kaastegev poleks.

Ka kiriku ja kirikuõpetajaskonna osa kodukasvatustöö kumises ei tohiks hinnata väikeseks. Usuelul on kasvatustööga teatavsti väga tihedaid sisemisi sidemeid. Ka käib kirikus palju vanemat rahvast, kelleni seltside ja organisatsioonide mõju nii kergesti ei küüni, kuid kellel kasvatusküsimustega on kõige enam tegemist. Olen veendunud, et kui meie kirikuõpetajad tahaksid kirikukantslit rohkem kasutada ka otseks kasvatuslikuks selgitustööks, siis kirik võiks kujuneda isegi kõige mõjuvamaks ~~xxxx~~ teguriks kodukasvatustöö kumises. Pealegi on kirikuõpetajal oma ametialal väga läheda i kokkupuuteid otsese perekondliku eluga selle koduses ringis (mitmesuguste perekondlike tähtpäevade puhul), ~~kxx~~ nii et vastava vaid huve ja kogemusi evides kirikuõpetaja võiks olla parimaks ja loomulikemaks kasvatusnõunikuks. Olen kohanud kirikuõpetajaid, kes sel alal on teinud otse imestamisväärset tööd. Olgu mainitud, et viimasel ajal paljud nooremad õpetajad on saanud ka süstemaatilist pedagoogilist haridust,

valmistudes usuõpetajaiks koolides.

Mainimata ei saa jätta ka meie arstkonna osa pedagoogiliste teadmiste ja oskuste levitamisel. Iga maal teotsev jaoskonna-arst peab paratamatult olema kodus ka lastehoiu ja lastehaiguste alal. Nii viib tee iseenesest ja mõnikord otse paratamatult kasvatuse valdkonda. Kuivõrd tähtis on arstkonna osavõtt kasvatustööst tõendab kas või seegi asjaolu, et paljud parimad lastekasvatuse käsiraamatud on arstide ~~kirjutatud~~ kirjutatud ja et neist on m.s. lähtunud kasvatuse nõuandlate mõtte mitte ainult meil Eestis vaid ka mujal maailmas. Meie arstkonnal on tunnustatavaid teeneid lastekaitse korraldamisel, mis sageli on kasvatuse tegevuse oluliseks eelduseks.

Lõpuks olgu viidatud veel asutistele, kes korraldavad teaduslikku uurimistööd kasvatuse, m.s. ka koduse kasvatuse alal, nagu ülikool oma mitmesuguste uurimisasutistega. Väilapsepedagoogika on alles viimasel ajal äratanud teadlaste huvi ja sel alal on alles nii palju lahtisi küsimusi, mis ootavad asjatundlikku teaduslikku uurijat, eriti silmas pidades meie maa kohalikke iseärasusi ja meie laste hingelist omapära.

Kui tekib tarve mingi keskkoha järele, kust meie kodukasvatuse liikumist üleriiklikult juhitaks, siis on valida kahe võimaluse vahel: kas jätta see mõne eelpoolmainitud jõukoondise hoolde või luua selleks mingi uus keskus, mis ühendaks kõigi nende püüdeid. On ilmne, et esimene võimaluse kasutamine la-

hendaks küsimuse vaid poolikult, sest ükski neist pole kasvatusalas suhtes seevõrra valitsevas seisukorras, et ta võiks pretendeerida ainuõigusele sellele alale viljelemisel. Muidugi, ei saa salata, et igal neist on täita oma eriulesanded koduse kasvatuse edendamise alal ja et igaüks neist rakendab isesuguseid tööviise ja -meetodeid, mis teeb ühise keskkoha loomise üldse raskeks. Kuid nende eriulesannete kõrval on siiski ka rida ühiseid ülesandeid, mille täitmiseks on vaja kõigi looteletud tegurite koostööd. nende ühiste ülesannete huvides peaks leidma tee, kuidas kõiki ringkondi, kes nende täitmisel võiksid viljakalt kaastegevad olla, koondada ühise ~~keskuse~~ keskuse ümber. Kasvatusalas pole õige koht ühele või teisel organisatsioonil oma prestiizipoliitika ajamiseks, vaid siin peavad kõik panema käded külge rahva kõige tähtsama ja pühama ülesande -- pealekasvava põlvkonna kasvatamise -- täitmisel.

Raachloeng. Vist 1936.

Avaldamata.